

อย่าเพิ่งเว้นวรรค : การเมืองก็ยังมีแหละ

ฉลาดชาย รมิตานนท์

ศูนย์สตรีศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

“มันเลวเหมือน ๆ กันไปหมด แล้วจะให้เลือกใคร เลือกไม่ลง” “ก็เลือกพรรคที่เลว น้อยที่สุดสิ” เสียงหนึ่งตอบขึ้นมา “ก็บอกแล้วว่ามันเลวเหมือนกันทุกพรรค พรรคที่บอกว่าไม่ซื้อก็ซื้อแล้วจะให้ทำยังไง” เสียงแรกสวนกลับ “ถ้านั้นก็เลือกคนดี คนดี ๆ ก็มีอยู่นะในแต่ละพรรค” เสียงที่สองตอบแทบทันควัน “โอ๊ย...คนดี ๆ ไม่เห็นจะทำอะไรได้ ต่อให้เป็นหัวหน้าพรรค ก็เถอะ ที่เคยดีก็แย่ไปแล้ว” “เออ ! จริงของคุณ... ถ้าฉันเราไม่ลงให้ใครดีกว่า มันขัดกับจิตสำนึกวะ” เสียงที่สองซักจะค่อยตาม ทันใดนั้นก็เสียงที่สามพูดขึ้นมาด้วยน้ำเสียงเยือกเย็นว่า “เราน่าจะหยุดพักหายใจ ระบอบประชาธิปไตยไว้สักพัก เหมือนกับที่มีคนเขาเสนอให้หยุดพักชำระหนี้ ไอเอ็มเอฟ”

ช่วงนี้ฤดูหนาวกำลังก้าวเข้ามาเยือนแต่ปรอททางการเมืองกลับ พุ่งขึ้นสูง เพราะแทนที่จะเกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองในแบบ “โพลิติคอลทรานสฟอร์มเมชัน” (political transformation) ตามเจตนาธรรมณ์ของการปฏิรูปการเมือง กลับปรากฏว่าการเมืองกลายเป็นการซื้อขายเชิงธุรกิจ (business transaction) รุนแรงมากยิ่งขึ้นกว่าเดิม

ปรากฏการณ์นี้เองทำให้คนชั้นกลางจำนวนหนึ่งเกิดอาการหงุดหงิดต่อระบบการเมือง จึงทำให้เกิดช่องว่างให้บางฝ่ายเสนอความคิดเรื่อง “เว้นวรรค” ซึ่งฟังดูใกล้เคียงกับ “หยุดพักเพื่อหายใจ” ทางการเมืองที่กล่าวถึงข้างบน

อาการ “เซ็ง” ประชาธิปไตย ถ้าดูให้ดี ๆ แล้วประกอบขึ้นด้วย “สามเซ็ง” คือ หนึ่ง เซ็งการเลือกตั้ง สองเซ็งนักการเมืองและสามเซ็งวิกฤตเศรษฐกิจ อนึ่งต้องบอกด้วยว่าการเซ็งที่ว่านี้เป็นอาการของคนชั้นกลางบางกลุ่มเท่านั้น

เซ็งการเลือกตั้ง เป็นความเซ็งต่อเนื่องนับเป็นเวลายี่สิบสามสิบปีสะสมมาเรื่อย แต่เกิดความหวังขึ้นมาว่าภายใต้อรัฐธรรมนูญปี 40 (ปัจจุบัน) เกิดองค์กรต่าง ๆ ที่ตั้งขึ้นมาเพื่อป้องกันและตรวจสอบเหมือน “หมาเฝ้าบ้าน/วอร์ท์ด็อก” ต่าง ๆ นานา ก็ดี มีวุฒิสภาที่ในทางทฤษฎีน่าจะมีน้ำดีมากกว่าน้ำเน่าก็ดี ทั้งนี้โดยมีความหวังสูงสุดว่าจะทำให้เกิดการ “เลือกคนดีเข้าสภา” แล้ว “เอาน้ำเน่าเข้าไปไล่น้ำเสีย” “เอาเลือดเก่าไปแทนเลือดใหม่” จากนั้นแล้วคิดว่าทุกอย่างจะดีขึ้นเอง แต่พอมาถึงวันนี้ความหวังที่ว่ากำลังพังไปต่อหน้าจึงเกิดอาการเซ็ง ที่จริงแล้ว ความ

เชิงแบบนี้เท่าที่ผ่านมายังไม่ถึงกับสูงกอมเพราะมีคนอื่น ให้ค่าอยู่ เช่นค่าชาวบ้านว่าเป็นพวก โง่งเง่าไร้การศึกษาไม่มีสติปัญญาพอที่จะให้ออกเสียง เป็นพวกเห็นแต่ได้เล็ก ๆ น้อย เป็นพวก “ชายสิทธิชายเสียง ชายชาติ” เสียด้วยซ้ำ ถ้าขึ้นให้มีประชาธิปไตย ในความหมาย “เลือกตั้ง” ต่อไปประเทศไทยจะฉิบหายล่มจม เพราะฉะนั้นเราควรจะ “หยุดหายใจตั้งสติกันสักพัก” เพราะ การเลือกตั้งครั้งหน้าที่จะมีก็ซื้อและขายกันชัด ๆ ชัดยิ่งกว่าเก่าหลายเท่านี้ นี่คือ “เชิงหนึ่ง”

เชิงนักการเมือง อาการนี้เกิดขึ้นมานานเป็นอาการสะสมที่รอวันระเบิดเช่นกัน ในอดีตอาการนี้ยังไม่รุนแรงและถาวรหากเป็นครั้ง ๆ คราว ๆ ที่ปรากฏออกมาในรูปการปฏิวัติ รัฐประหารเป็นระยะ เรื่อยมา แต่มาถึงการเลือกตั้งครั้งนี้ ความเชิงอาจสูงกอมเพราะจะโทษคนจน ชายเสียงอย่างเดียวก็โทษไม่ได้ เพราะการขายตัวของนักการเมือง ใจครีမ်และสนนราคาแต่ละ รายว่ากันเป็นสิบ ๆ ล้านขึ้นไป เลือดเก่าเลือดใหม่ล้วนติดป้ายราคาไว้เกือบทั้งสิ้น ยิ่งสินค้ายิ่งสวย ยิ่งสดราคายิ่งแพง ที่สำคัญคือ “ดูด” กันทุกพรรค ไม่มีเว้น การแบ่งเป็น “เทพ-มาร” อย่างในอดีต ไม่มีเหลือให้เป็นเกณฑ์ให้เลือกอีกต่อไป

สังคมไทยเมื่อมาถึงยุคนี้น่าจะได้ข้อสรุปเสียที่ว่า การเลือกตั้งที่สะอาดนั้น ไม่มี แม้กระทั่งในการเลือกตั้งประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกาที่ยังสกปรก

เหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะการเลือกตั้งคือการเอาชนะคะคานกัน ในทางคณิตศาสตร์ (mathematical contest) ใครได้เสียงมากกว่าก็เป็นผู้ชนะ ดังนั้นการซื้อเสียงทั้งโดยอ้อมคือ “หาเสียง” ทุกรูปแบบ และโดยตรง “ซื้อเสียง” ทุกรูปแบบ จึงเกิดขึ้น อย่างไม่มีทางเลี่ยง

สังคมไทยต้องยอมรับอย่างหน้าขึ้นตาบว่า การเมืองนั้นสกปรก เพราะ การเมืองเป็นเรื่องของการแสวงหาผลประโยชน์อย่างที่รู้ ๆ กัน จะหาการเมืองที่ไหนในโลกสะอาดผุดผ่องนั้นไม่มี

ฉะนั้นประเด็นสำคัญคือไม่ตั้งความหวังกับการเลือกตั้งและนักการเมืองว่าจะต้อง ดี ซื่อ บริสุทธิ์ แต่ต้องคอยตรวจเช็คและควบคุมอย่างเข้มงวดอยู่ตลอดเวลา พุดอีกอย่างหนึ่งคือ เปลี่ยนความคิดใหม่ว่า การเลือกตั้งต้องมีการโกงเกิดขึ้นแน่ ๆ นักการเมืองนั้นล้วนไว้ใจไม่ได้

ความไม่ไว้วางใจคือสาระสำคัญของระบบการเมืองทุกระบบและความไม่ไว้วางใจนี้เองนำไปสู่การแบ่งแยกอำนาจ (separation of power) การตรวจสอบเพื่อให้เกิดการดุลย์อำนาจ (check and balance) ระหว่างอำนาจนิติบัญญัติ ตุลาการและบริหาร มีสภาผู้แทน

พร้อมกับมีวุฒิสภาคอยตรวจสอบ มีฝ่ายรัฐบาลที่มีฝ่ายค้านคอยตรวจสอบ แต่เท่านั้นก็ยังไม่พอ อยู่ดี ยังจะต้องมีการตรวจสอบจากประชาชนและองค์กรประชาชนเช่น มูลนิธิ สมาคม ชมรม และ “เอ็นจีโอ” และแน่นอนต้องมีสื่อมวลชนที่สามารถถูกตรวจสอบโดยประชาชนอีกทีหนึ่ง เพื่อให้ เกิดสภาวะการทำงานของนักการเมืองที่โปร่งใส ไร้คอร์รัปชัน มีประสิทธิภาพคุ้มค่าและเป็นธรรมกับ ทุกฝ่าย

พูดสั้น ๆ อีกครั้งว่า “เปื่อนักการเมืองเปื่อได้ เปื่อเลือกตั้งก็เปื่อได้ แต่อย่าเปื่อ ประชาธิปไตย” แล้วเที่ยวยกให้ใครต่อใครนั้น **อย่าทำและทำไม่ได้**

เชิงวิฤกฤติเศรษฐกิจ เกิดจากความคิดว่า “เศรษฐกิจไทยเคยดีและหากมี นักการเมืองดีจะสามารถนำสภาวะเศรษฐกิจดีกลับคืนมาได้ ถึงเวลาแล้วที่คนชั้นกลางไทยจะต้อง ยอมรับว่า ความเชื่อเช่นนั้นเป็นมายาคติ ถึงไม่ทั้งหมดก็เกือบทั้งหมด คำว่า “ลูกโป่งแตก” ก็มี นัยอยู่แล้วว่าเศรษฐกิจไทยในช่วงที่ผ่านมาเป็นภาวะ “ผิดปกติ” การเติบโตทางเศรษฐกิจแสดงโดย ตัวเลขร้อยละสองหลักหรือ “สองดิจิต” เป็นภาวะผิดปกติและชั่วคราว การเติบโตในอัตรา 3+ ขึ้น ไปก็ถือว่าผิดปกติด้วยซ้ำไป เศรษฐกิจไทยแยกไม่ออกจากเศรษฐกิจโลก ในขณะที่เศรษฐกิจโลก อยู่ในภาวะผันผวนไม่แน่นอนและเต็มไปด้วย “ปัจจัยที่ไม่รู้” มากมาย เช่นนี้ จะหวังว่าจะมีรัฐบาล ใหม่นเข้ามากู้เศรษฐกิจไทยให้ดีขึ้นได้ เลิกฝันดีกว่า

ประเด็นที่คนชั้นกลางและนักธุรกิจจะต้องตระหนักคือการทำธุรกิจนับแต่นี้ไป จะต้องโปร่งใส และเป็นธรรมกับชนทุกชั้น ยุคการทำธุรกิจแบบ “เจ้าสัว” ที่กินประเทศชาติและ ทรัพยากรร่วมกับข้าราชการชั่วๆนั้นหมดไปแล้ว เช่นเดียวกับธุรกิจแบบผูกขาด ปาดเลือดจากคน ไทยด้วยกันเองทั้งคนชั้นกลางและคนจนก็ต้องขจัดการผูกขาดให้หมด

คนชั้นกลางไทยจะต้องยอมรับว่ารัฐบาลใดก็ตามแต่ ทำได้เพียงบางระดับเท่านั้น ประเด็นสำคัญจึงมีว่ารัฐบาลทำอะไรทำเต็มที่หรือไม่ โปร่งใสและเป็นธรรมหรือไม่ สิ่งเหล่านี้ ประชาชนทุกหมู่เหล่าจะต้องเป็นคนบอก คนกำกับ ควบคุม ตรวจสอบ และประเมินผล อย่างฝาก ความหวังไว้ที่นายกคนชื่อเพียงคนเดียว

นักการเมืองสกปรก การเลือกตั้งสกปรก นักการเมืองจะเข้ามากอบโกย คำตอบคือใช่ แต่ประชาธิปไตยไม่ “บ้อท่า” ขนาดนั้น การตรวจสอบควบคุมดูแลรัฐบาลที่ จะเกิดขึ้นมาคือ “ดาบสอง”

ไม่ใช่หยุดกระบวนการประชาธิปไตยไว้ชั่วคราว หากต้องปล่อยให้การเลือกตั้ง
ดำเนินไป ปล่อยให้มีการจัดตั้งรัฐบาลปล่อยให้ความขัดแย้งภายในพรรค ระหว่างพรรคปรากฏตัว
และนั่นคือการเผชิญความจริง แล้วให้ความจริงแก้ปัญหาด้วยตัวของมันเอง โดยมีประชาชนเป็นผู้
กำกับอีกทีหนึ่ง
